

Зоран О. Ђикић

ЈАКАЦ

Драма

ЗОРАН О. БИКИЋ рођен је 1955. године у Шапцу. Потиче из породице у којој су они најугледнији чланови са очеве стране, такође били посвећени литератури.

Отац Осман био је дипломата и преводилац са финског језика, а његов стриц, по коме је добио име, био је мостарски песник и драматичар, Осман Ђикић.

Мајка Јулијана Ђикић, рођена Петковић, историчар уметности, одхранила га је и извела на пут. Без повратка.

Има синове, Николу и Филипа, који, мада још малолетни, знају да не желе да личе на оца.

Основну школу “Дринка Павловић”, Пету београдску гимназију и Правни факултет завршио у Београду, где и данас, трошећи своје дане, живи.

У Удружење драмских писаца Србије примљен је 2005. године.

Осим правом и писањем, бави се још неким непотребним стварима: као мађионичар Џиги постао је првак тадашње државе у дисциплини “Комична магија” 2001. године, а два пута је на Балканским првенствима, 2000. у Софији, и 2002. у Београду, у истој дисциплини, освајао треће место. Учешће у Гала представи, Међународног конгреса мађионичара у Словенији, “Марибор 2000”, сматра својим досада највећим успехом у уметности магије и мађионичарства.

Драмски програм Радио Београда емитује 2002., односно 2003. године две његове радио-драме, *Камен у бубрежу* и *Кармин моје мајке*, написане пре више од 25 година, као и драма *Мрави ојџи долазе*.

После четврт века списатељске тишине и непрекидног размишљања о пролазности живота, написао је радио-драму *Ноћ јуног месеца* (емитовану на програму Радио Београда 2004. године), затим радио-игру за децу *Мађионичар и шума*, (2004.) те најновију радио-драму *Јакац* (2005.), чија је премијера под насловом *Историја једне слике* била почетком септембра 2006. године.

У оквиру пројекта Удружења драмских писаца Србије “Корак ка позоришту”, *Јакац* је јавно прочитан у позоришту “Модерна гаража”, у Београду, маја месеца 2006. године.

Од 1980. године запослен је у правној служби Радио телевизија Србије.

Зоран О. ЂИКИЋ

ЈАКАЦ
Драма

ЛИЦА:

БОЖИДАР ЈАКАЦ, сликар

УРЕДНИК

I РЕПОРТЕР

II РЕПОРТЕР

ЖИКА

ШЛОГИРАНИ

ЈУЛИШКА, кафе куварица

СТОЛЕ, ватрогасац

ФОТОГРАФ

РАДИО – УРЕДНИЧКА СОБА

Уредник, Репортер I, Репортер II

БОЖИДАР

ЈАКАЦ:

(Off глас, љућућућу)

А мене не питате ништа, мене сте, бандо црвена, заборавили?!... Мене, Божидача Јакца, мене, који сам га сликао, стварао, трептао над сваким његовим погледом и покретом! Мене, који сам га овековечио, који сам донео појам апстрактног на овај ваш усрани Балкански полуоток! Још 1928-е године!... Из Туниса!... Из Туниса, где сам друговао и месецима рујно вино пио са једним Албер Камијем!

(Пауза)

Седели смо за истим столом кад му је после треће флаше сунце ударило у главу. Својим очима сам гледао како је од тог ударца пао под сто и ту испод стола, ја, само ја, био сам тај који је био једини сведок рађања једног СТРАНЦА, једне КУТЕ и једног новог МИТА, молићу лепо! Балавци једни! Поред мене се испод стола рађао АПСУРД!... И само сам ја био тај који је тај историјски тренутак обелоданио у својим списима који никада нису објављени јер су целог живота тражили од мене да сликам, и да сликам, и да сликам!... И ја сам онда сликао, и сликао, и сликао, а то никада није била моја вокација!... Моја вокација је била да створим свет који ће разумети једног Пикаса, једног Божидача Јакца, једног Ел Грека, Толстоја, Лењина, Камија... И, што да на крају не њега, управо њега... нашег Врховног команданта, јединог сина свих наших народа и народности који ће живети, или су већ живели на тим вашим балканским просторима за које крв, видим, лијете и дан данас!... А чему, питам се, чему?! Због чега и због кога?!

Уредник прекида Јакчеву исјовесити приписком на дуљме касетофона.

УРЕДНИК:

Ствар је озбиљна!

(Пауза)

Чули сте глас аутора слике, последња његова тирада забележена крајем осамдесетих у једној од озвучених кафана, заправо део снимка удб...

I РЕПОРТЕР:

Због чега мислиш да је ствар озбиљна... због удб...?

- УРЕДНИК: Тражи се слика!... То је слика друга Тита! ... Слика из Клуба!... Висила је годинама тамо, још од четрдесетосме!
- II РЕПОРТЕР: Четрдесетдевете!
- УРЕДНИК: Дозволите ми да вам освежим памћење!
(Пауза)
Била је велика... Тешка... Он је у униформи!... Само рам је био тежак к'о најмање цак цемента! Вреди сигурно читаво богатство, чим је траже!... Насликао ју је пред Друго заседање АВНОЈ-а, у Јајцу...
- I РЕПОРТЕР: Где...?
- УРЕДНИК: У Јајцу!... Насликао ју је тамо, пред то, Друго заседање, један наш чувени предратни сликар... Или графичар, не знам... Како се оно беше зваше...?
- II РЕПОРТЕР: Па те слике нема већ двадесет, а не десет година!
- УРЕДНИК: Јакац!... Божидар Јакац!...
- I РЕПОРТЕР: Ко?
- II РЕПОРТЕР: Ко сад њу тражи, шта ће им сад он?
- I РЕПОРТЕР: Нека њега, пусти то... Ваљ'о нам је док је био жив.
- II РЕПОРТЕР: Како се узме!
- I РЕПОРТЕР: Ваљ'о је, ваљ'о...
- УРЕДНИК: Ваљо – не ваљо, слику има да нађемо и тачка! Ако не можемо да је нађемо, мораћемо да је створимо! Јер, ако је не будем створио у рекордном року добићу по ушима, а ако ја будем морао да добијем по ушима, онда ће неко од вас морати да буде отпуштен!
- II РЕПОРТЕР: Где да је ископамо? Ко зна где је она сад?!
- I РЕПОРТЕР: Стварно, шта ће им сад он ...?
- УРЕДНИК: Један наш друг је јуче изненада постао један од њихових другова, другова из тог кабинета, не знам тачно ког... Неко министарство, агенција, шта ли ... И сада, њему, томе што је аванзов'о треба за нови кабинет та слика... Наше је да је пронађемо и да му је доставимо, јасно? Почните да се распитујете и најкасније за два- три дана да ми јавите да ли сте нешто нашли, јасно?!... Овде вам је списак сумњивих, а овде су вам потенцијално могући сведоци за које не знам где су, можда више и нису живи!... А можда нису ни били сведоци...
- I РЕПОРТЕР: Извини, шефе, али... сведока чега?

УРЕДНИК: Крађе!... Цео Радио зна да је слика својевремено била украдена!... Је л' има питања?... Нема? Хвала!... Састанак је завршен!... Слободни сте!
(Продере се)
 Срце, дај ми прво главног уредника! Али одма'!
(После краће паузе, зачује се крајко звоњење инћерне шелефонске везе)
 Срце, 'ајде скувај мени и себи једну кафу, је л' 'оћеш, срце?!... Да! ... Ја сам... Ти си? ... Чекај само да затворим врата.
(Продере се)
 Срце, затвори та врата! ... Је л' 'оћеш?!
(Враћа се залуће)
 Кажи драгичка! Немају појма о чему се ради, а камоли ко је аутор! ... Изгледа да се не сећају ни ко је био на слици! Потресли су се за сликом к'о за новембарским снегом. Слика се тражи, као, фол, нешто се дешава, дигла се прашина и ништа на крају неће бити од свега тога!
(Пауза)
 Јесте... Гризу, ал' се плаше... Обојица укупно имају петоро деце, један од њих пије... Тај што пије нема жену.. Овај други живи с мајком и њеном децом из другог брака... Талентовани јесу, али ће због тога брзо да пропадну, сувише су поштени... Ми кад смо трчали, знали смо због чега трчимо. Ови немају појма. Школовано, а природно глупо...
(Шкљоцање ујаљача, припаљује цигарету)
 Шаљем ти компјутер, фрижидер и два штампача. Јесте, све је већ изнето, не брини ... На сигурном је, у једној кући ван Београда... Не знам тачно где, али знам човека, радио је некад код нас... Давно. Шлогир'о се... Наравно да је жив... Није важно ко је, човек је сто посто наш... Наш је, кад ти кажем! Не тражи ништа... У ствари, тражи онај стари микс пулт из седмице. Даћу му га, и онако је расходован, не може више да се поправи. Не знам ста ће му... Каже, треба му... Тражи и две тоне цемента и десет хиљада комада керамичких плочица за купатило... Не шлогирани! Овај чија је кућа!... Жика!... Јесте, Жика!... Он!.. Тако је... Кад прода цементару, зидаће хотел у Словенији, горе негде код Пореча, Порторожа... Тамо негде... Главно је да је на мору... Имаћемо где да летујемо за Ц!... Гратис, шефе!
(После краће паузе, радосно)
 All inclusive!

Музички прелаз.

II РЕПОРТЕР: Жика отворио цементару...

I РЕПОРТЕР: Купио је цементару... Је ли, где нам се налази Жика? Као сведок или као сумњив?

II РЕПОРТЕР: Са' ће га приватизују, па ће да буде и једно и друго! И без посла ће да остане ... Он је једини од свих био на свим списковима...

I РЕПОРТЕР: Неће, он је газда, не може самог себе да прода... Не може тај никад да пропадне...

II РЕПОРТЕР: Наравно да не може кад је отворио и своју телевизију...

I РЕПОРТЕР: Немој да причаш?!... И телевизију значи има?

II РЕПОРТЕР: Њу не верујем да је купио...

I РЕПОРТЕР: Аха, дала му баба Курана чим је умрла...

II РЕПОРТЕР: Купио ју је... Гарантујем ти!

I РЕПОРТЕР: Чиме?

II РЕПОРТЕР: Шта чиме?!... Кликерима није сигурно!

I РЕПОРТЕР: Чиме гарантујеш?... Животом?

II РЕПОРТЕР: Чиме год хоћеш, може и животом!...

I РЕПОРТЕР: Није то исто. Слађе је кад узмеш, него кад купиш! Више ти прирасте за срце. Скроз да буде твоје...

(Пауза)

Ко прича, ја или ти?

II РЕПОРТЕР: Причај ти... Ја ћу да га зовем и да му кажем због чега смо га звали, мене зна... Представићу те к'о главног и одговорног уредника... Може?

I РЕПОРТЕР: Може... Ради како знаш и умеш... О клавиру, запамти, ни речи!... Да ниси зуцн'о!

Окрећање бројчаника на телефонском апарату.

ЖИКА: *(У телефон)*

Шта је код мене?... Шта, "шта је код мене"?... Кажем вам да није код мене! Није код мене... Да!... Сада није код мене... Откуд знам?... Откуд бих ја то могао знати?... Не разумем откуд вам идеја да бих ја то могао да знам? Био је привремено код мене на чувању, једно, два-три месеца... чувао сам га од лопова... Јесте, чувао сам га да га не украде неко... Или нешто... Вратио сам га... Молим?... Вратио сам га, јесам... Ономе, како се зваше, умро је прошле године,

прво се шлогирао, био је магационер, после су га послали у инвалидску кад је пролуп'о... Јесте, тај! Њему сам вратио, из ината нисам хтео да га враћам у магацин... Молим?... О чему причас ти, о клавиру или о слици?... Којој Титовој слици?... Оној што је висила у Клубу?... Немам ти ја, рођени мој, појма ни за какву слику... Ја мислим ти ме питаш за слику, то јест, за тај клавир... Како мислиш, не занима те тај клавир?... Па више ти, роде мој рођени, вреди тај клавир од те слике!... Не знам где је, стварно... Не знам где је, ал' знам ко зна... Овај што сам му вратио клавир. Е, тај зна!... Јесте, тај!... Јесте, он... Тај што је умро, тај сигурно зна где је слика... Јесте, прво се шлогир'о, уствари, прво је ваљда умро па се после шлогир'о. Тако некако... Или није тако...

(Пауза)

Али, тако је некако све то било.

Музички њрелаз, крајко. Улична врева.

I РЕПОРТЕР: Ни Жика, видиш, не зна где је...

II РЕПОРТЕР: Шта мислиш, да ли зна где би могла да буде?

I РЕПОРТЕР: Да зна где би могла да буде, вероватно би онда знао и где је...

II РЕПОРТЕР: Вероватно не зна где је, па зато не зна ни где би могла да буде!

I РЕПОРТЕР: *(После краће њаузе)*
Није у томе ствар.

II РЕПОРТЕР: Него у чему је?... У чему је ствар?

I РЕПОРТЕР: Ствар је у томе што неће да каже!... Је ли, који је тај што се шлогир'о кад је умро? На кога је мислио?

II РЕПОРТЕР: Тај на кога ти мислиш је прво умро...!

I РЕПОРТЕР: Знам на кога мислиш!

II РЕПОРТЕР: Не знаш...!

I РЕПОРТЕР: Знам!

II РЕПОРТЕР: Не знаш, јер ја уопште ни на кога не мислим!

I РЕПОРТЕР: Тај на кога ти мислиш још није умро!... Жив је!

II РЕПОРТЕР: *(После краће њаузе)*
Не мислиш ваљда да је он?

I РЕПОРТЕР: Он је. Нема ко други... И жив је, није се шлогир'о!

II РЕПОРТЕР: Ко?

I РЕПОРТЕР: Па, тај, шлогирани!

II РЕПОРТЕР: А могао бих руку у ватру да ставим да није он!

I РЕПОРТЕР: Можда није баш он лично петљао са сликом, али је могуће да се нашла некако код њега... Случајно... Прво ју је узео неко други, па после њега, тог другог, још један, неко трећи, па се после опет појавио можда онај први или други... Све варијанте су у игри! Могло се, имало се, давало се и делило и шаком и капом! Тек после се узимало!... И немој више, молим те, ни за кога да стављаш руку у ватру...

II РЕПОРТЕР: Што? Знам човека, били смо пријатељи... Шта је рука наспрам једног искреног и дубоког пријатељства?!

I РЕПОРТЕР: Баш зато што и ја знам тог твог истог човека, тог твог пријатеља...!

II РЕПОРТЕР: Па шта, ако га знаш?!

I РЕПОРТЕР: Па, баш зато што га знам!... Остаћеш без руке! За свашта си почео да стављаш руку у ватру. Не ваља ти то... Који му је број телефона?

II РЕПОРТЕР: Не знам.

I РЕПОРТЕР: Је л' знаш где станује?

II РЕПОРТЕР: Знам... У ствари, не знам...

I РЕПОРТЕР: Па, је л' знаш, ил' не знаш...?

II РЕПОРТЕР: Не знам. Знао сам раније.

I РЕПОРТЕР: Идемо... Знам ја где станује... Ко прича, ја или ти?

II РЕПОРТЕР: Причај ти, имаш факултет.

(Пауза)

Ја сам глуп.

I РЕПОРТЕР: Немој само, молим те, ако нас понуди ракијом, да се нашљемаш, и... води рачуна, мало је одлепио... Кад прича с тобом брка појмове, места, времена, све му је исто... Понекад за оно што је било јуче мисли да ће се десити сутра, или да се већ десило пре десет, петнаест, педесет година... Зависи како је расположен...

II РЕПОРТЕР: Живи сам?

I РЕПОРТЕР: *(После краће паузе)*

Сви они сад живе сами.

Музички прелаз.

ШЛОГИРАНИ: Овако је било... Немојте ме молим вас прекидати током излагања, изгубићу нит... У противном, могло би се десити да се изненада, по ко зна који пут шлогирам и да после тога опет останем жив!... То ме страшно љути! Никако да умрем!... Неће ме бог, па бог!

(Пауза)

Била је то стварно лепа слика... Сећам се да је падала киша.

(Пауза)

Плашили смо се да не покисне и да се не разлију боје. Било је пуно разних боја на тој слици. Све оне су биле различите, наравно, осим у неким нијансама, али је црвена боја доминирала!... На капи... Била је шапка, не капа... Можда није имао ни капу ни шапку, али униформа је била сивомаслинаста, права партизанска, строга, закопчана до грла... Гледано у целини, црвена боја није доминирала сликом. Доминирала је капом, а капа се једва видела.

(Пауза)

Капе није ни било.

(Пауза)

Била је шапка...

II РЕПОРТЕР: Извините, док се ви не договорите да ли је била шапка или капа, је л' могу ја у наставку приче, сам да сипам? Донећу и мало воде, кујна је тамо, је л' те, ако немате ништа против, хоћете и вама да донесем...?

ШЛОГИРАНИ: Може, може, донесите и мени једну чашицу. Нису ни моја уста длакава, и ја ћу да попијем једну са вама... Не, не, млади господине, онамо је кујна...

(Шайаћом, у сипраку)

Ко је овај?

I РЕПОРТЕР: *(У поверењу)*

Наш је човек сто посто...

ШЛОГИРАНИ: *(Ойрезно)*

Видим да је наш, него... да ли ради за њих?

I РЕПОРТЕР: Ма не ради тај ни за себе, а камоли за њих! Ништа се не секирајте, молим Вас наставите...

ШЛОГИРАНИ: Ја ипак не бих док се не врати... Знате, ако наставим док се он не врати, можда ће ме после терати да причам поново, а ја нећу знати шта је то што треба поново да причам, и ето белаја!... То ме страшно љути!

I РЕПОРТЕР: *(Шатајућом, после краће паузе)*

Шта вас љути?

ШЛОГИРАНИ: Кад се понављам!... А, ево, ево... Стиже водица!... И чашица... Слободно ви сами сипајте...

И РЕПОРТЕР: *(Нервозно)*

И...?!

ШЛОГИРАНИ: Дакле, чим су га унели...

II РЕПОРТЕР: Кога?

ШЛОГИРАНИ: Њу!

I РЕПОРТЕР: Слику?

ШЛОГИРАНИ: *(Нервозно)*

Њега!

II РЕПОРТЕР: Како њега?... Тита?

ШЛОГИРАНИ: Па да, он је био на слици!... Живели господо!

Куцање чашица.

I РЕПОРТЕР: Живели!

II РЕПОРТЕР: Живели!... Ја ћу себи још једну... Могу...?

ШЛОГИРАНИ: Наравно, само изволите... Било је величанствено! Одмах сам препознао Старог... Више ми је тада лично на себе него после кад је престао да личи.

I РЕПОРТЕР: На себе?

ШЛОГИРАНИ: Молио сам вас да ме не прекидате!

(После краће паузе)

Најежио сам се кад су је унели... Слика је била некако жива, као да је хтела нешто да ми каже. Чврсто стегнута уста су се померала и... полако, некако једва, отварала... Јесте да му нисам видео зубе, али говорила су нешто... Нисам разумео шта, али речи су излазиле из њих... Осетио сам у тим речима љутњу, можда бес... разочарање сигурно...

I РЕПОРТЕР: У шта?

II РЕПОРТЕР: Не прекидај га, рекао је да га не прекидаш...

I РЕПОРТЕР: Наставите...

ШЛОГИРАНИ: Лако је то рећи... Где сам стао?

I РЕПОРТЕР: Због чега је био љут?

ШЛОГИРАНИ: *(Шайаџиом, после краће паузе)*
Ко?

I РЕПОРТЕР: *(Изгубивши сјирљење)*
Он!... Тито!... Тито!!!

ШЛОГИРАНИ: *(После краће паузе)*
Био је љут, што су ми у кућу тада, заједно са њим унели: цемент, цак сијалица, чизме, још једне чизме доколенице, пецарошке, скроз израубоване... три каде, две славине, двадесетак бојлера од осамдесет литара и три мала проточна, клавир, пијанино, брдо уролованих персијских тепиха, кожну гарнитуру са шест фотеља, ганц нов микс пулт, осам лавабоа за купатило, тридесет, по средини пробушених цакова цемента... То сам већ рекао...

I РЕПОРТЕР: Да ли је слика била урамљена?

ШЛОГИРАНИ: Била је урамљена, и те како! Бидермајер рам... Као велики гоблен... Био је пун рупа...

II РЕПОРТЕР: Која је то будала могла да пуца на слику?

ШЛОГИРАНИ: Од црва, да ... Добро дрво, првокласно... Сигурно су га убрзо скроз појели...

II РЕПОРТЕР: Сад ћу сигурно да погодим!... Рам?!

I РЕПОРТЕР: Немој само руку да стављаш ни у шта ... Мислите на њега?

ШЛОГИРАНИ: На кога?

I РЕПОРТЕР: Па, на друга Тита...!

ШЛОГИРАНИ: На кога би другог мислио, о коме причамо?... Нису црви појели друга Тита, него рам од његове слике која је нестала!... Видите да знам, само ме памћење понекад, и помало издаје...

II РЕПОРТЕР: Јој, другови, ја морам још једну да саспем, па шта буде...

Пауза. Циџареџа се џриџаљује уџаљачем.

ШЛОГИРАНИ: *(Каиљући)*
Већ тада је ова кућа била потпуно празна, као и сада...
Било је места колико хоћеш. ... Све је стало што су донели... Ево овде...

II РЕПОРТЕР: Где?

ШЛОГИРАНИ: Овде.

II РЕПОРТЕР: Где овде?

ШЛОГИРАНИ: Све је било стало... Није тога било пуно. Неколико камиона, један аутобус са седиштима и два без... После су све опет однели, док сам био на робији. Ако не знате о чему причам, ако сте изгубили нит, на робији сам био после Сремског фронта! HAWAI!...
(Смејући се)
Између Сремског фронта и Хаваја нико није знао где сам! Изгубио ми се био сваки траг! Био сам, историјски гледано, мртав...

I РЕПОРТЕР: (Шайаџиом)
То је оно што сам ти причао. Обрати пажњу, сад су почела да му се мешају времена. Прошлост и садашњост, садашњост и будућност...

II РЕПОРТЕР: Хоћу, хоћу, како да нећу да обратим пажњу, па то је једино што ме у овом тренутку интересује... Него, да сипам ја још мало, а? И шта сте рекли, кад сте се вратили са робије?

ШЛОГИРАНИ: Дајте и мени још једну... Јуче... Јуче сам се вратио и није било више ничега... Затекао сам потпуно празну кућу... Сви су ми већ били помрли...

II РЕПОРТЕР: Ја вас молим да примите моје искрено саучешће... Хик!

I РЕПОРТЕР: Не бих желео да вас прекидам, али ... да ли се сећате, шта се догодило са сликом?... Где је она сада?

ШЛОГИРАНИ: И њу су ми били однели...

I РЕПОРТЕР: Где би она сада могла да буде, шта мислите?

ШЛОГИРАНИ: Ту је слика!... Ево је овде, видите колика је!...

I РЕПОРТЕР: (Шайаџиом)
Дај да 'ватамо маглу, не вреди ...

II РЕПОРТЕР: Нема сине проблема... Само кажи, је л' могу да понесем флашу?... И, шта оно рекосте, где је слика?

ШЛОГИРАНИ: Рекао сам вам већ: ту је слика, ево је овде!
(Пауза. Унезверено)
Шта ви заправо тражите од мене? Шта ви хоћете?... Ко сте ви?

II РЕПОРТЕР: Тражимо слику. Ону на коју сте се најежили кад су вам је донели. Или однели, заборавио сам већ... Са бидермајер рамом. Слику друга Старог.

ШЛОГИРАНИ: Ког Старог? Каквог друга Старог?

- II РЕПОРТЕР: Сliku вашег врховног команданта!...
(Зайлиће језиком)
Хик!... И нашег!... Живели другови!
- ШЛОГИРАНИ: Срам вас било! Њему не треба слика!... Он ће увек бити жив! Он је неуништив! Ево вам га овде, слепци једни! Зар не видите колики је?!
- I РЕПОРТЕР: Ја више не видим ништа...
(Уздахнувши)
Предајем се!
- II РЕПОРТЕР: Ни ја... Ја не видим ни зид, а камоли слику! Где је зид?!...
Хик!... Ју, извини...!
- I РЕПОРТЕР: Лепо сам ти рек'о да не трошиш ту шећерушу... 'Ајмо!
- II РЕПОРТЕР: Где ћемо?
- I РЕПОРТЕР: Идемо...
- ШЛОГИРАНИ: Понесите и слику. Не треба ми више. Немам где да је држим!
- I РЕПОРТЕР: Хоћемо... 'Ајмо!
- II РЕПОРТЕР: Идемо, значи...?
- I РЕПОРТЕР: Идемо!...
- II РЕПОРТЕР: А, шта си оно рек'о, извини, где ћемо...?
- I РЕПОРТЕР: Нисам ништа рек'о...
- II РЕПОРТЕР: А је л'?... Онда кад је тако... 'Ајмо да останемо још мало...
- I РЕПОРТЕР: Обећао си да нећес ништа да пијеш, погледај се на ста личиш, унезверио си се човече...!
- II РЕПОРТЕР: Покажи ми где је слика да је понесем!
- ШЛОГИРАНИ: (После краће паузе)
Каква слика?
- II РЕПОРТЕР: Ова ћале, што ти виси на зиду!
- ШЛОГИРАНИ: Ком зиду?
- II РЕПОРТЕР: Овом на коме је слика!
- ШЛОГИРАНИ: Слободно понесите и зид и слику... и мене понесите са собом ако хоћете! Не знам само где ћете да ме одведете?!
- II РЕПОРТЕР: Ћале, водимо те на пиће, а ако ти не одговара наш позив – водимо те поново на робију!
- ШЛОГИРАНИ: Кад крећемо?... Ја сам спреман!

I РЕПОРТЕР: Одма' идемо!

II РЕПОРТЕР: Јој, мајко моја, је л' смо пошли?... Ђале, хвала ти к'о брату рођеном, стварно нам ништа ниси помог'о! Памтићемо, па ћемо вратити...

ШЛОГИРАНИ: Слику?

II РЕПОРТЕР: Вратићемо ти све што ти фали...!

ШЛОГИРАНИ: Господо, мени не фали ништа!

II РЕПОРТЕР: Тако је ђале!... Све имаш, само слику немаш!

I РЕПОРТЕР: Е, па да се ухватимо већ једном те кваке и да одемо, мислим, дефинитивно!... Правац: Јулишка, Јулијана, наша стара кафе куvariца!

ШЛОГИРАНИ: Идемо!

(После краће паузе)

Где су врата?!... Е, момци стани мало, да вас питам нешто у поверењу: је л' и она овако шлогирана као ја?

Музички прелаз

ЈУЛИШКА: Ђубре једно шлогирано, црко дабогда, кад може толико да лаже! И шта каже, била сам на лицином месту кад се скидала слика?!... Добро, добро, знам... јесте укључили микрофон?

I РЕПОРТЕР: Јесмо... Може... Почни Јулишка!

ЈУЛИШКА: Океј... Даклем, овако се сећам да је било... Упали су зајапурени, тражили су под хитно кафе без сећера... Колико год могу да скувам одједном, да донесем. Било ми је мало чудно јер нису тражили киселу воду. Имала сам ја киселу воду, ал' нехлађену. То нико не пије. Мислим на било коју воду која је топла. Хоћу да кажем, киселу нехлађену воду не би пила ни ја и моја је срећа што је нису тражили... Нисам је имала! Нисам имала киселу воду, али су ме питали док сам кувала педесет кафа да ли могу, до сутрадан ујутру, да оставе код мене у кафе кујни ту слику. Рекла сам да може. Где сам смела да кажем да не може? Нисам луда, можда сам блесава, али луда нисам била сигурно... Тада... Тада нисам била луда... Знала сам о чему се ради. Спремали су ми отказ и дали би ми га, да је нисам склонила.

(Одушевљено)

Слику нашег друга Тите...!

II РЕПОРТЕР: И?... Шта је после било са сликом?

- ЈУЛИШКА: Не знам шта је било... Слика је била његова, сто посто сам сигурна да је била његова слика. Он је сигурно био на тој слици. ... Ја никад не лажем. То не значи да сам поштена.
(Пауза)
Унели су слику. Док сам однела кафе, однели су и слику... Слика није била више ту кад сам се вратила. Не знам ко ју је тачно однео, то јест, изнео... И не занима ме. Морали су негде привремено да је склоне док је не изнесу кроз... После су тражили да им донесем и киселу воду... Када сам се вратила по киселу воду, приметила сам да нема слике, али да ми је зато неко у орман ставио три те ве камере...
- I РЕПОРТЕР: Нове су биле, вероватно...?
- ЈУЛИШКА: Сутрадан није било више ни тих камера... Камере су биле нове, неотпаковане, само им је стиropор фалио, по томе знам да су биле нове... Жао ми било слике, иако су ми после ипак дали отказ... Носила сам кући вино, сокове, киселу воду... тоалет папир, детерџент, шећер... Ту су се прешли, јер су свашта још могли да ми нађу...
(После краће паузе)
Али нису.
- II РЕПОРТЕР: Ситна си ти риба била, моја Јулишка...
- ЈУЛИШКА: Ситна сам и сад... Могло је хвала богу да се носи, имало се, било је тога, мало се водило рачуна, али није битно... То сад стварно више није битно.
- I РЕПОРТЕР: Све је битно... Него, како вам је изгледала слика? Мислим, какав је утисак оставила на вас... ?
- ЈУЛИШКА: Била је нешто, што у животу свом нисам дотад никад видела! Огромна је била! У димензијама... Пет пута четири метра! Ватрогасац Столе, који се ту мотао, после је тврдио да је само у пречнику била велика седам пута седам метара!
- II РЕПОРТЕР: Столе?... Шта ли се он ту мот'о?
- ЈУЛИШКА: Немам појма, тражио је неке чизме... Тражи их већ тридесет година, никако да их нађе...
- I РЕПОРТЕР: И шта велите: пет пута четири метра?
- ЈУЛИШКА: Толико! Ни мање ни више!... Ако је била мања, онда је седам пута седам! Метара, наравно!... Цар! Прави господин, иако сви кажу да је био друг! Он, Кастро, Хаиле Селасије, Лењин, ко два брата рођена! Они су умели да живе! И зато их волим!... Увек ћу га волети! Хоћете због тога да ме хапсите?! Цркните скотови док је не нађете!...

Нећете је никад наћи!... Није његова слика то што вама фали! Он вам фали! Он!... Зато је и тражите!... Живео друг Тито! Живела Комунистичка партија Федеративне Народне Републике Југославије!... Живео народ! Доле црвена буржоазија!... Смрт фашизму, слобода народу!

Музички џрелаз, у ритму џарџизанске корачнице.

I РЕПОРТЕР: Чика Столе, чули смо, а тако се и прича, да сте ви били дежурни ватрогасац, пре двадесетак и више, а можда и мање година, кад се десио немили догађај у чији траг покушавамо да уђемо...

СТОЛЕ: *(После краће паузе)*
Где да уђете?

II РЕПОРТЕР: У траг слике која је висила на зиду, у Клубу, Титове слике, свечано скинуте и потом негде склоњене...

СТОЛЕ: Где је склоњена?

I РЕПОРТЕР: То није била фотографија, Чика Столе, него баш онако, велика слика у уљу, са тешким рамом... Монуменалних димензија...!

СТОЛЕ: Каквих димензија?

II РЕПОРТЕР: Монуменалних... Огромних...

СТОЛЕ: Онда мора да су и пропорције биле такве ...

I РЕПОРТЕР: Тако је чика Столе, ето видите да се сећате...

СТОЛЕ: Гресиш, синко... не сећам се ја ничега, а камоли тамо неке ваше Титове слике!

I РЕПОРТЕР: Покушавамо да утврдимо где је ...

СТОЛЕ: За слику не знам где је, а господин о коме причате је на Дедињу... Тамо је и живео...

II РЕПОРТЕР: Неко је својевремено наредио да се скине слика друга Тита...

СТОЛЕ: Ко?

II РЕПОРТЕР: А после је неко наредио да се слика друга Тита изнесе...

I РЕПОРТЕР: И однесе...

II РЕПОРТЕР: Јесте, али нико не зна где...

СТОЛЕ: Ко је то могао да нареди?... Нису баш била таква времена да су тек тако могла да се издају таква наређења.

I РЕПОРТЕР: Времена су се баш тад, у то време, кад је нестала слика, почела да мењају.

СТОЛЕ: Не сећам се да је баш било тако, али да се времена мењају, то уопште није спорно...

- I РЕПОРТЕР: Чика Столе, наша је претпоставка, да је читаво то време, које је управо почело да се мења, било обележено скидањем те слике као и осталих његових слика, само мањих, наравно...
- СТОЛЕ: Да, да, да... Тако је било! Дошло је било време да се промени време!
(После краће паузе)
Је л' можеш мало да склониш тај микрофон...?
- I РЕПОРТЕР: А што, смета вам, је ли...?
- СТОЛЕ: Аха, врло... Губим на спонтаности док причам...
- I РЕПОРТЕР: А би л' ти мог'о мало да почнеш да причаш о ономе што те питамо и да се мало мање правиш блесав, пошто чика Столе, нисмо баш ни ми од јуче! И ми знамо оно што ти не знаш! Наравно да не знаш, ко би се тога могао сетити, да си баш ти, чика Столе, био тај који је изнео слику из зграде са још двојицом...
- СТОЛЕ: Тројицом...
- I РЕПОРТЕР: ... људи из обезбеђења до камиона који је био паркиран ту иза ћошка!
- СТОЛЕ: Децо, камиона се не сећам, али ћошак је још увек ту. Само слике нема... И питате ме где је слика? Сигурно је да ћу вам убрзо одговорити на то питање, стрпите се још мало, брзо ће ваш чика Столе у пензију, још коју годину, две... до три...
(Нагло)
И није тако било!
- II РЕПОРТЕР: Него како?
- СТОЛЕ: (Значајно, прочисти грло)
Овако је било... Ћошак о коме причаш се није налазио на тој страни, него на оној тамо, иза твојих леђа!... Ено тамо!... То је прво... Друго!... Камион није био паркиран, него је дошао тек кад су све ствари из зграде већ биле изнете... А сад треће! Не ради се о камиону, него о аутобусу са извађеним седиштима! У то време је тако било, све мање од тога је било сумњиво. Аутобус су пратила два милицијска фургона. Фургони су имали приколице, а на приколицама су већ била, сећам се, нека дрва и неки угал, није ни битно, све је било уредно покривено цирадама да се душмани не досете шта је испод њих...

- I РЕПОРТЕР: Испод цирада, или испод дрва... ?
- СТОЛЕ: Да...
- II РЕПОРТЕР: Испод цирада... И онда?... Ко су душмани?
- I РЕПОРТЕР: То су они који су возили фургона. Је л' тако чика Столе?
- СТОЛЕ: Тако је!... А на крову аутобуса је већ био један огроман клавир, који само што се није преврнуо јер су на њега биле наслагане вреће цемента, углавном бушних, па је из њих цуркало на све стране. То је било треће... Хоћете још, или да станем док се не саберете...?
- I РЕПОРТЕР: Кажи слободно...
- СТОЛЕ: Значи смем!... Баш ти хвала! Како је то било лепо баш од тебе чути! Друга Тита смо ставили на цемент, одозго... А сада: треће!... Или четврто?!... Нека буде, децо моја драга, четврто, а ви смислите пето ако хоћете и умете, паметни сте, богу хвала, образовани и школовани, мада морам признати, не изгледате баш тако!... Додаћете ви и овако и онако шта вам буде требало. Елем, ставили смо друга Тита на цемент и знате ли шта се догодило? Нека вам то буде и шесто и седмо и осмо, ако хоћете, а видим да су дошла времена да и ви нешто хоћете, кад већ немате нешто друго паметније да радите... . Цемент је под сликом престао да цури!... Тако је било!
(После краће паузе)
Цемент се више није улудо расипао...
- II РЕПОРТЕР: И шта сте све још ставили у аутобус?
- СТОЛЕ: У аутобус? Какав аутобус?... Ах, да... мислиш на аутобус на коме је био клавир?... У аутобус је стало пола зграде! Микс пулт-полурасходован, неотписан, кеса сијалица, мињонке, деветнаест лавабоа, клуб гарнитура, картон сокова, педесет гајби киселе воде... Теписи, два – три телевизора, један је био у боји, а други није имао даљински ... Седамнаест WC шоља за клозете, две каде, вино, пиво, све у гајбама, две те-ве камере, нове новцијате, још је био стиропор око њих...
- I РЕПОРТЕР: То је све?
- СТОЛЕ: Све?!... А шта ти фали? Шта би ти хтео још?!... Где ћеш више од тога?... Оно јесте, да стане све у аутобус није могло, морали смо да вадимо она дрва са приколица... Штета за дрва.

П РЕПОРТЕР: Што штета?... Шта је било са њима?

СТОЛЕ:

Остала су на тротоару.

(После краће паузе)

Преко ноћи су и она нестала... Одneo их је неко... Него, шта ће вам све то? Кога то више занима? Ко ме данас треба његова слика? Видите да су га се сви одрекли, и гроб хоће да му склоне. А и шта има да га склањају кад и онако изгледа да тамо није ни сахрањен. Ко зна где је он! Ја лично верујем да је још увек жив. Да није жив, не би га још за живота прогласили доживотним председником! Нису они били глупи. Глупи смо били ми што смо му веровали. И што па да му и не верујемо? ... Лепо се живело, имало се, кад се трошило није се мислило на бога! Сад кад више нема, одма се за бога хватају. Сад нам је бог највећи аргумент!... Видим, мучите се, не можете да нађете ту слику, што ме и не чуди, мала је била, свега седам пута девет метара у пречнику... најмање, него... да нисте, случајно, извините што вас питам, наишли, негде... на једне гумене чизме, доколенице, пецарошке?... Догодине идем у пензију, па су ми рекли да треба да се раздужим са њима и са још неким глупостима, па ево полако, почињем да скупљавам документа... Припретили су ми у кадровском, да неће да ме пусте у пензију ако не вратим те чизме... Сваке ме године дуже на попису и поново задужују, неће да отпишу, па бог! Кажу, отписаћемо ти их чика Столе, ал' мора прво да их покажеш... Ја онда њима кажем, како да вам их покажем кад их немам, како да покажем нешто што не постоји, кажем ја њима, зато и треба да ми их отпишете... И тако се сваке године преганамо... Мислим се, он је волео да иде у лов, па су можда ту негде и те чизме, са том вашом сликом, заједно, некако... можда су се некако ту нашле поред слике, онако успут, ђутуре, једно с другим... Хоћу да кажем, ако нађете ту слику, значи... кад је нађете, да погледате да нису ту негде, поред... и те моје чизме, нема да се купе више такве... Шта још да вам кажем... Купио бих ја њих, да има сад такве да се купе, али нема!... Нема више! Разумете шта хоћу да вам кажем?... Не? Што ме гледате тако бело? ... Не разумете ме, наравно... Знао сам...

(Уздахнувши)

То је то... Тако је то било.

Музички прелаз

там се сада, кад је онда стигао да је доврши, и да ли ју је, младићу мој драги, икада започео?!

(Заценивши се од смеха)

Шта мислиш, да ли та слика, младићу мој драги, уопште постоји, питам ја тебе, тако паметног, наочитог и начитаног...

(Од смеха, њој њуно неразумљиво)

... и са факултетом, вероватно?!

(Смех њрелази у кашаљ, њосијено се смирујући)

Елем...

(Кроз кашаљ, њосле краће њаузе)

Сметала је неком... Та слика.

(После краће њаузе)

Некоме је сметала... Или је некоме требала...

II РЕПОРТЕР: Шта мислите, да ли је могуће... ?

ФОТОГРАФ: Могуће је!... Могуће је да се радило и о једном и о другом.
(Брзо)

Скинута је у раним јутарњим сатима, док Клуб још није био отворен. Неко одозго је издао директиву да се слика скине и однесе... Та директива је важила и за све друге његове слике које су висиле по канцеларијама. Неко је скинуо, неко није... Убрзо, почели смо да вешамо неке друге слике. После смо и те слике скидали, а богоми и палили... Титова слика из Клуба никад није више после тога виђена, бар ја не знам да јесте.

(После краће њаузе)

Испуцао сам био читав филм. Неуморно сам шкљоцао, али није ми то ништа вредело, сад немам ниједну фотографију... ни негативе...

I РЕПОРТЕР: А зашто, ако није тајна?

ФОТОГРАФ: Неко је дојавио тадашњем финансијском директору да шкљоцам скидање слике. Одма' ме звао да ме пита за кога радим?! Претио је да ће да ме избаци са посла! Свако је тада могао да лети са посла за било шта... Отворио сам апарат и предао му филм, у ствари, бацио сам га на њега.

(После краће њаузе)

Филм, не апарат... Брзо га је дограбио и ставио у фијоку. Истог секунда се смирио. Нудио ме и кафом. Одбио сам га. Инсистирао је, видео је да је претерао... Пристао сам на крају... А што да не? Тражио сам киселу воду, сећам се к'о данас да је било... И још увек не могу себи да објасним због

чега ме је тада буквално избацио из канцеларије, само што ме није гађао пикслом! Срећа моја да није пушио, иначе би је имао на столу... А и боље што нисам попио ту кафу... Пресела би ми, вероватно... Није била ствар у киселој води, него... није било хладне киселе воде, а он није могао да пије кафу без врло, врло хладне киселе воде. Тражио је од Јулишке, Јулијане, наше кафе куварице, да нам је донесе, а она му је, чуо сам добро, орило се кроз слушалицу, била одбрусила да ће да добије хладну киселу воду онда кад буде вратио неке чизме нашем ватрогасцу, чика Столету, које он годинама тражи и не може да нађе... А онда му је залепила у брк да нема хладне киселе воде зато што нема фрижидера и да је он наводно однео све фрижидере из фирме у своју викендицу, а оно што није тамо однео, однео је код свог кума у Пореч или Порторож, не знам тачно, али свакако тамо негде горе у Словенију, где је његов... тај његов кум, управо био купио плац, да на њему зида пансион, хотел, тако нешто...

II РЕПОРТЕР: Кум?

ФОТОГРАФ: Отац од кума... Од кума отац.
(После краће паузе)
Тако је било.

I РЕПОРТЕР: А како је било... баш кад се скидала слика, у Клубу, то сте фотографисали, зар не?... Да ли се тога сећате?

ФОТОГРАФ: Наравно да се не сећам, младићу!
(Звук уљалача, њали циџаретју и дуго одбијајући први дим)
Али...
(Уздахнувши)
Било је овако...

Равномерно ударање чекићем о тврду подлогу у акустици полупразне кафане. Клуб. Болни женски јавк. Ударци чекићем пресјану. Туж удараца чврстог предмета о под.

УРЕДНИК: Јулишка, Јулишка... тако ти и треба, јесам ти лепо рекао српски: треба да извадиш ексер, а не да га закуцаваш...!

ЈУЛИШКА: (Болно)
Јој, уф, уф...
(Једва)
Кад си ми рек'о?!

- СТОЛЕ: *(Истовремено)*
Пази мало, могла си главу да ми разбијеш с тим чекићем!
- ЈУЛИШКА: *(Тешко уздахнувши)*
Не би ми било жао и да јесам!
- ЖИКА: Па је л' да вадимо ову ексерчину од слике, или не...?!
- ШЛОГИРАНИ: Какво вађење, закуцавај то...!
- УРЕДНИК: Не, не!... Какво црно закуцавање, слика се скида, људи!
Скидамо слику!... Ама шта ме гледате?! Скидамо слику!
- ЖИКА: *(После краће паузе)*
Је л' се скроз скида или не?
- ЈУЛИШКА: *(Дошавши себи)*
Е, молим те, објасни ми како може слика до пола да се скине са зида?
- ЖИКА: Зар није требало да је преместимо на контра зид?
- ШЛОГИРАНИ: Какав контра зид, па ово је једини зид у Клубу!
- СТОЛЕ: Где је само нађоше оволику, тешка је најмање педесет кила?!
- ШЛОГИРАНИ: Није слика, него је, брајко мој, рам толико тезак!... На ти чекић Јулишка, пењи се горе поново на те мердевине...!
- ЈУЛИШКА: Шта ће ми чекић, кад је скидамо?!... Него, неће моћи само један да је скине! А требаће нам и још једне мердевине...
- СТОЛЕ: И шта ћемо с њом?
- ЖИКА: Је л' се слика оставља, или се скида?... Шта се већ једном ради са њом?!
- УРЕДНИК: Да одем ја још једном да проверим шта су ми тачно рекли да радимо...?
- ЈУЛИШКА: Врати се 'одма, да успут не заборавиш то што ти буду рекли!
- ФОТОГРАФ: *(Викне, театрално, сви да чују)*
Тура пића за све на мој рачун!... Ти мала, попи се мало више на те мердевине!... Је л' можеш скроз горе да одеш?... Горе руке, тааако, пребаци тај чекић у другу руку, тааако... Супер!... Смешак, ништа не боли!
(Пукне сјајински фотографски блиц)
... Браво!
(Комешање)
... Хвала.

СТОЛЕ: А, што га тек сада скидају?
ФОТОГРАФ: Нису се раније сетили...
ЈУЛИШКА: Сетили би се да им је смет'о!
СТОЛЕ: А што им тек сад смета?... И шта има коме да смета кад је већ десет година мртав?!
ФОТОГРАФ: Једанаест!
ШЛОГИРАНИ: Тринаест!
СТОЛЕ: Некима ни то још увек није доста!
ФОТОГРАФ: Како није?
ШЛОГИРАНИ: Лепо!... Још увек мисле да је жив, односно да ће да васкрсне...!
ФОТОГРАФ: 'Оће, 'оће, само што неће!... Комуниста, па да васкрсне!... Где ти живиш човече?! 'Оће дође то пиће већ једном, хало!... Обер!
(Продере се)
Особље!...
УРЕДНИК: (Надјача све)
Тишина!!!...
(После краће паузе, мирније)
Тишина!
СТОЛЕ: (Замуцкујући)
Шта је било?... Је л' остаје?
УРЕДНИК: (После краће паузе, значајно)
Скидај... Шта ме гледате?!... Рекао сам: СКИДАЈ!...
Ошћии уздах олакшања.
УРЕДНИК: И ексер извади, требаће нам тај "фи" кад будемо качили оно огледало код финансијског директора.
(За себе)
Већ два месеца ме јури...
Ужурбаноси радне ајмосфере: слика се скида.
СТОЛЕ: Је л' стављамо неког другог кад овог скинемо?
УРЕДНИК: За сад не...
ШЛОГИРАНИ: Пази ћошак!
ЖИКА: Где је ћошак?!
ЈУЛИШКА: Тај од стола...
ШЛОГИРАНИ: Полако!

ЖИКА: Окрени је на кант!
 СТОЛЕ: Лакше мало, испашће ми, не вуци толико!
 ЈУЛИШКА: Не вучем ја, ти вучеш!
 ЖИКА: Лакше мало, еј...!
 ШЛОГИРАНИ: Баш је тежак!
 УРЕДНИК: Где је фотограф?... Маестро, могао би овако за крај да окинеш једну заједничку, да имамо за успомену!
 ФОТОГРАФ: И две ако треба ... Примакните се само сви, тааако... Не толико, не толико, мора да се види Тито... Лепо да се види... .Окрените је мало овамо, према светлу, тааако... .

Комешање, жамор... постојећено, до краја, пресјане.

ФОТОГРАФ: *(Тихо)*
 Где ћемо је?
 УРЕДНИК: *(У поверењу)*
 Носимо је код Јулишке у кафе кујну...
 ФОТОГРАФ: *(Тихо)*
 А после?
 УРЕДНИК: Видећемо... Видећемо шта ћемо с њом после.
(После краће паузе)
 После за после, а сад је за сад...
 ФОТОГРАФ: Опустено људи, што сте се тако згрчили, приближите се још мало, тааако... још мало, још мало... тааако... Одлично! Стоп!... Смешак! Гледамо сви у слику... Мирни!... Не мрдај!... Одлично!...
(Пауза)
 ПТИЧИЦА!

Изненада, касетофон се сам од себе укључује. Сви, онако укочени за сликање, полако окрећу главу ка апарату из којег дойире Јакчев глас.

БОЖИДАР *(Off, глас хрипав и као да неком шапћом говори)*
 ЈАКАЦ: Овако ћу вам рећи, примакните се мало ближе, није то за свачије уши... Друга Тита сам ја, Божидар Јакац...!
(Закашље се)
 ... Ја сам га први насликао, и све што су урадили после те, моје, прве, уметничке креације је била чиста лаж и најобичнија дескрипција! Ја сам га створио! Био је мој, те хиљадудеветстотиначетрдесетреће!... Само ја знам да сам се, буквално, само због тога, изгубио од среће!... Ох, какав је то прелепи, сунцем обасјан, и срећан дан био за мене!

Почео сам радит двадесетосмега... У бункеру... Цртао сам на једном дугачком столу, на једној страни је седео Тито, на другом крају седео сам ја... И бил се гледали, што је за мене био невероватан доживљај, да у сред најтеже борбе, највелике одговорности његове, која је била за признање нове државе, да је имао толико стрпљења и мира у себи, да је могао да седи мени, сликару?!... Да га портретирам!... Ја сам гледао његово лице, сво његово богатство израза... Био је миран.

(Пауза)

Каткад смо проговорили какву реченицу, а иначе нисмо говорили, јер је време било прескупо... Прекратко!

(Закишље се и једва смири кашаљ)

... Да, да, судјелујем ја и као делегат на хисторијском засједању у Јајцу, где портретирам не само маршала Тита него и низ делегата. Након тога, за вријеме боравка на ослобођеном територију, радим као портретист, пејзажист, илустратор и цртач.

(Са индиџнацијом)

Цртач!

(Љућииио, а њоносно)

Ја сам сликар! СЛИКАР! Историја уметности се тешко огрешила о мене, другови!

(Пауза)

Не памтим годину своје смрти.

(Пауза)

То сам био ја... Ако неко касније каже да то нисам био ја, знајте да лаже...

Из касеџофона сада дойире само музика.